

Appendiks 9:

Overvejelser om dobbelt medlemskab for præster i folkekirken

Det fremgår af de fremsendte modeller for dobbelt medlemskab, at præster ansat i folkekirken ikke skal kunne have dobbelt medlemskab.

Et medlemskab af folkekirken er i dag et lovkrav efter ansættelseslovens § 1 stk. 2 for ansættelsen af en præst

Sognemenigheders og valgmenigheders præster

I dette afsnit er der for forståelsens skyld indført et begreb, der hedder "Sognemenighed". Herved forstås den del af folkekirke, der ikke er valgmenighederne.

Indledningsvis kan det konstateres, at den manglende mulighed for dobbelt medlemskab allerede er gældende for kombinationsansættelser mellem ansættelser i sognemenigheden og i valgmenigheder i folkekirken. Det udfoldes nærmere her.

Når en præst ansættes i folkekirke i dag, er det lovbestemt, at præsten skal være medlem af folkekirken jfr. § 1 stk. 2 i lov om ansættelser i stillinger i Folkekirken. Dette gælder for såvel præster i sognemenigheden som præster i valgmenighederne.

Alle præster i folkekirken står under tilsyn af provst og biskop, ligesom såvel valgmenigheder som sognemenigheder står under tilsyn af provst og biskop.

Lov om gejstlige læresager finder anvendelse på præster ansat folkekirken, dog ikke valgmenighedspræster.

Lov om gejstlige læresager bygger på en forudsætning om, at der kan idømmes en disciplinær straf. Dette kan kun ske i et ansættelsesforhold, hvor biskop/ministerium er ansættelsesmyndighed. Det er de ikke for valgmenighedspræster, der er ansat direkte af valgmenigheden bestyrelse og derefter stadfæstet af ministeriet. For valgmenighedspræster må problematikken løses på anden vis.

Hvis man ønsker en kombinationsansættelse som valgmenighedspræst og præst i sognemenigheden, hvilket er muligt under visse betingelser, kræves det, at præsten melder sig ind i sognemenigheden.

En præst ansat i en kombinationsstilling er under tilsyn og det må antages, at lov om gejstlige læresager finder anvendelse på vedkommendes forkyndelse.

Generelle overvejelser

Alle præster ansat i folkekirken er bundet af folkekirkens bekendelsesskrifter. Dette følger af Danske lov, Grundlovens § 4, lov om gejstlige læresager og præsteløftet.

Hvis en præst er medlem af to trossamfund og dermed have muligheden for to ansættelser med deraf følgende to prædikestole, der kan tales fra og to teologiske opfattelser, der kan arbejdes ud fra, vil det vanskeliggøre afgørelsen af, hvornår vedkommende prædiker, udtaler sig, arbejder mv. som medlem af det ene eller det andet. Der må aldrig være tvivl om, at bekendelsesgrundlaget for folkekirkens præster skal følges af præsterne her.

Lov om gejstlige læresager vil således være et problem i forhold til et dobbelt medlemskab for en ansat præst.

En præst har i lighed med andre ansatte en loyalitetsforpligtelse. Det betyder, at man skal være loyal overfor sin arbejdsgiver og dennes interesse. Ph.d.-studerende Anders Jørgensen mener, man kan argumentere for, at Snedsted – sagen om dåbssyn - også kan betragtes som en ansat, der ikke opfylder en loyal tilgang til bekendelsesgrundlaget. Det vil formentlig være svært at opfylde denne loyalitetsforpligtelse ved et dobbelt medlemskab.

Loyalitetsforpligtelsen skal naturligvis holdes op mod retten til ytringsfrihed.

Dekorum skal iagttages af folkekirkens præster. Dekorum tolkes konkret ind i den stilling en præst betjener, og tolkningen heraf bør kun varetages et sted fra.

Det er således vigtigt, at der ikke må være tvivl om, at en præst arbejder indenfor folkekirkens bekendelsesgrundlaget, og hvordan og af hvem der reageres på sager herom, og at denne reaktion er ens for alle ansatte præster og reguleret via lovgivningen.

De samme betragtninger vil gøre sig gældende, også hvis præsten ikke er ansat to steder.

Udtalelse vedr. dåb i en konkret sag

Kirkeministeriet udtalte i 2013 i forbindelse med en konkret sag, at:

”Kriterierne for en folkekirkelig dåb er, at den foretages af en folkekirkelig præst. Retsvirkningen er, at den døbte bliver medlem af folkekirken.

En præst i folkekirken kan på baggrund af foranstående ikke vælge, at dåb i visse tilfælde, følger andre regler eller har andre retsvirkninger end den folkekirkelige dåb. Dette gælder uanset for hvem dåben foretages, og uanset hvilken beskæftigelse præsten har ved siden af præstegerningen.”

Det kan nævnes at den pågældende præst ligeledes var valgmenighedspræst.

Denne udtalelse er tydelig i, at en præst skal være loyal overfor folkekirken og dennes bekendelsesgrundlag og ikke andet. Det må medføre, at man som er præst er forpligtet på kun et medlemskab, nemlig af folkekirken.

Det kan ikke anses som krænkede for den pågældende rettigheder efter Grundloven, da det vil være en mulighed for den pågældende i givet fald at have et dobbelt medlemskab uden ansættelsen som præst.